

**UCHWAŁA NR 159/XXVII/2021
RADY GMINY OPATÓW**

z dnia 13 maja 2021 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar
Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025**

Na podstawie Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713 z późn. zm.), art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.) Rada Gminy w Opatowie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Opatów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Opatów

Mirosław Szewczuk

Załącznik do uchwały Nr 159/XXVII/2021
Rady Gminy Opatów
z dnia 13 maja 2021 r.

**Gminny Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na lata 2021 – 2025**

I. WSTĘP

"Każdemu zapewnia się nietykalność osobistą i wolność osobistą"

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie tworzy się w celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym i społecznym.

Jednym z kluczowych terminów niniejszego programu jest "rodzina", która stanowi fundament społeczeństwa. Rodzina, jako najważniejsze środowisko w życiu człowieka, kształtuje jego osobowość, poglądy i system wartości. Ważną rolę w rodzinie odgrywają relacje pomiędzy członkami, które winny być oparte na miłości i zrozumieniu. Niestety nie zawsze tak jest, czasem relacje wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc w rodzinie rodzi szkodliwe konsekwencje, jest źródłem lęku, bólu i poczucia bezsilności. Żaden człowiek nie powinien być narażony na przemoc w rodzinie, która ma swój szczególny wymiar, ponieważ to właśnie rodzina powinna swym członkom gwarantować bezpieczny i harmonijny rozwój i kształtujący osobowość człowieka, system norm i wartości.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Nie budzi więc wątpliwości fakt, iż zdaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony najbliższych. Zjawisko przemocy dotyczące społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji. Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz podniesienia skuteczności udzielanej pomocy.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa zadania organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy. Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gmina Opatów podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Między innymi jednym z takich działań było powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w ramach którego funkcjonują grupy robocze. Pomimo

podejmowanych działań konieczne jest dalsze, systematyczne podnoszenie standardu usług adresowanych do osób uwikłanych w problem przemocy. Wskazana jest dalsza pomoc odpowiednich służb do realizacji profesjonalnych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy, a także działania w kierunku skutecznego pomagania osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc. Ważna jest też stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, jak też roli kobiety i mężczyzny w życiu rodzinnym i społecznym. Między innymi służyć ma temu opracowanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Niniejszy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie planowany jest w perspektywie kilkuletniej i jest kontynuacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie oraz Ochrony ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020, a także wprowadzaniem nowych kierunków działań w zależności od diagnozowanych potrzeb społecznych.

Program obejmuje zadania do realizacji dla wszystkich jednostek i instytucji, które nakłada ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W miarę potrzeb i zmiany sytuacji społecznej zadania i cele programu mogą ulec zmianom i udoskonaleniom. Nadrzędnym celem niniejszego Programu jest ograniczenie na terenie Gminy Opatów problemu przemocy oraz zwiększenie skuteczności podejmowanych działań przez instytucje pomocowe. Natomiast cele szczegółowe odnoszą się do całego systemu zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie i będą realizowane we współdziałaniu instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy na terenie Gminy Opatów. Program wskazuje założenia i adresatów działań, wymienia wskaźniki ewaluacji, realizatorów, przewidywane efekty. Zawiera również podstawy teoretyczne zjawiska przemocy w rodzinie i przepisy prawne.

II. PRZEMOC W RODZINIE – PODSTAWY TEORETYCZNE

Nie można nieść skutecznej pomocy osobom zagrożonym przemocą bez zrozumienia, czym jest przemoc w rodzinie, jak działają mechanizmy przemocowe. Należy ją właściwie zdefiniować i zrozumieć.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, tj. małżonka, dzieci, rodziców, rodzeństwa, powinowatych, przysposobionych oraz ich małżonków, a także innych osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Innymi słowy – przemoc w rodzinie to intencjonalne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę sił przeciw członkom rodziny.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna i jest demonstracją sił – ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiego człowieka,
- jest procesem – rozwija się stopniowo, przybierając na sile i częstotliwości,
- narusza prawa i dobra osobiste krzywdzonego członka rodziny, m. in. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku,

- ma tendencję do powtarzania się – rzadko bywa jednorazowym epizodem,
- powoduje ból i cierpienie, i ból u osób, których przemoc dotyka,
- jest narastająca – niezatrzymana stopniowo przybiera na sile,
- odpowiedzialność za przemoc zawsze ponosi sprawca – nic nie usprawiedliwia przemocy.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy:

- przemoc fizyczna – obejmuje takie zachowania agresywne jak popychanie, policzkowanie, szarpanie, kopanie, duszenie, bicie pięścią, rzucanie w kogoś przedmiotami, użycie broni, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.,
- przemoc psychiczna – wyśmiewanie poglądów, religii, narzucanie własnych poglądów, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu, pożywienia, wyzywanie, upokarzanie, stosowanie gróźb itp.,
- przemoc seksualna – wymuszanie współżycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka, wyśmiewanie zachowań seksualnych itp.,
- przemoc ekonomiczna – odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, kontrolowanie wydatków z wykorzystaniem stosunku zależności, niewywiązywanie się z obowiązku alimentacyjnego itp.

Wyróżnia się trzy cykle przemocy:

- faza narastającego napięcia – jest to pierwsza faza, w której z różnych przyczyn dochodzi do stopniowego wzrostu napięcia, wszyscy domownicy wyczuwają, że zaczyna się dziać coś złego. Przyczynami napięcia są często błahostki, drobne nieporozumienia. Osoba stosująca przemoc jest stale poirytowana, natomiast osoba doznająca przemocy obarcza siebie winą i stara się uniknąć awantury,
- faza ostrej przemocy – jest to druga faza, w której następuje wybuch agresji, sprawca przemienia się w kata, może dokonać strasznych czynów nie zwracając uwagi na krzywdę innych, następuje eksplozja uczuć. Osoba doświadczająca przemocy może doznać obrażeń zagrażających jej zdrowiu i życiu. W tej fazie ofiary decydują się wzywać pomocy, złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa,
- faza miodowego miesiąca – jest to trzecia faza, w której osoba stosująca przemoc wyraża skruchę, składa obietnice, obiecuje poprawę. Sprawca jest czuły i troskliwy, zapewnia o swojej miłości, towarzyszą temu często lzy i prezenty. W takiej sytuacji osoba doznająca przemocy często czuje się odpowiedzialna za to, co się stało i postanawia dać sprawcy "drugą szansę". Ulegają złudzeniu, że złe traktowanie się już nie powtórzy, zaczynają usprawiedliwiać zachowanie sprawcy, bronią go, biorąc winę na siebie. W trakcie trwania tej fazy ofiary często rezygnują z wcześniej podjętych postanowień, wycofują swoje zeznania świadczące przeciwko sprawcom przemocy. Niestety faza miodowego miesiąca nie trwa długo. Po jakimś czasie napięcie znowu narasta i cały cykl przemocy się powtarza. Z biegiem czasu przemoc staje się coraz gwałtowniejsza, dotkliwsza.

Jako przyczyny stosowania przemocy w rodzinie można wskazać m. in. normy społeczne i kulturowe. Przemoc w rodzinie jest skutkiem wielowiekowego, społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. Ponadto wpływ na stosowanie

przemocy może mieć także dziedziczenie wzorca przemocy. Dzieci, które wychowują się w rodzinach z problemem przemocy przyswajają zachowania dorosłych, których są świadkami bądź ofiarami. Konsekwencją czego może być fakt stosowania przemocy w przyszłości.

Przemoc w rodzinie ma dramatyczne konsekwencje nie tylko dla samej ofiary, ale także dla całego społeczeństwa, może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Bez wątpienia jest zjawiskiem negatywnym i mającym ogromny wpływ na rozwój człowieka na wszystkich etapach jego życia, prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń, samobójstw czy zabójstw.

III REGULACJE PRAWNE

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 218 ze zmian.)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 1876 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2020r. poz. 821),
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2019r. Poz. 2277 ze zmian.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz. U. z 2020r. Poz. 2050),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2020 poz. 713 ze zmian.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1945r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz. U. z 2020 poz. 1359),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (tj. Dz. U. z 2020r. Poz. 1444 ze zmian.),
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. O Policji (tj. Dz. U. z 2020r. Poz. 360 ze zmian.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury "Niebieskiej Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245).

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 powstał zgodnie z art.6 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ponadto nawiązuje do Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Opatów oraz Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

IV DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY OPATÓW

Ze względu na charakter problemu przemocy bardzo trudno jest oszacować faktyczną liczbę osób, których ona dotyka. Podstawą do poznania skali zjawiska na terenie Gminy Opatów najlepiej zobrazują statystyki opracowane na podstawie danych zebranych w ramach procedury Niebieskiej Karty. Podmiotami uprawnionymi do sporządzania Niebieskiej Karty są:

- Policja,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Oświata,
- Ochrona Zdrowia.

Podmioty uprawnione	Liczba procedur Niebieskiej Karty w latach:				
	2016	2017	2018	2019	2020
Policja	12	13	13	21	12
Ośrodek Pomocy Społecznej	2	1	1	0	0
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0	0	0
Oświata	0	0	0	0	0
Ochrona Zdrowia	0	0	0	0	0
Razem:	14	14	14	21	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru wpływu kwestionariuszy Niebieska Karta do Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Opatowie

Z powyższych danych wynika, że Policja jest instytucją, która podejmując działania interwencyjne w środowisku wdrożyła w latach 2016-2020 największą liczbę procedur Niebieskiej Karty. Kolejną instytucją jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Natomiast GKRPA w Opatowie, placówki oświatowe i placówki służby zdrowia w latach 2016-2020 nie wdrożyły procedury Niebieskiej Karty.

Powyższe dane wskazują, że w roku 2019 zostało wdrożonych najwięcej procedur Niebieskiej Karty.

Po przeanalizowaniu wszystkich Niebieskich Kart można stwierdzić, że najczęściej do przemocy dochodzi w małżeństwie, a osobami dotkniętymi przemocą są w przeważającej liczbie kobiety, natomiast sprawcą przemocy są głównie mężczyźni. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której dochodzi do przemocy nie mają zapewnionej podstawowej potrzeby psychologicznej jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Dzieci, nawet jeśli bezpośrednio nie są adresatem przemocy, to jako świadkowie przemocy są również przemocą dotknięci i borykają się z jej skutkami – negatywnymi uczuciami (lęk, wstyd, poczucie winy), zaburzeniami emocjonalnymi, zaburzeniami zachowania itp. Dane te obrazuje poniższa tabela:

Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie i objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego					
	2016	2017	2018	2019	2020
kobiety	21	11	14	24	13
mężczyźni	11	6	5	8	2
dzieci	12	4	13	23	12
ogółem	44	21	32	55	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych w dokumentacji Zespołu Interdyscyplinarnego na rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Opatowie.

Procedura Niebieskiej Karty jest instytucjonalnym narzędziem służącym do przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a jej zakończenie następuje w przypadku:

- ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy,
- rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Bardzo często ilość wszczynanych Niebieskich Kart nie jest adekwatna w stosunku do ilości rodzin, w których dochodzi do zjawiska przemocy. Często dzieje się tak, że po rozpoczęciu pracy z rodziną przez członków grupy roboczej, procedury Niebieskiej Karty okazują się bezzasadne i zakańczane są w związku z brakiem zasadności podejmowania działań. Najczęściej wynika to z tego, iż procedura Niebieskiej Karty wykorzystywana jest do celów osobistych, m. in. spraw rozwodowych, podziału majątku między małżonkami lub jest konfliktem pomiędzy ludźmi niemającymi znamion przemocy. Zdecydowanie większa ilość procedur Niebieskiej Karty jest prowadzona do czasu ustania przemocy, zrealizowania planu pomocy rodzinie oraz uzyskania przypuszczenia, iż w przyszłości do przemocy nie dojdzie.

Zdarza się również, iż w toku pracy z rodziną członkowie grupy roboczej oceniają, iż sytuacja w rodzinie jest bardzo trudna i składają zawiadomienie do sądu rejonowego, prokuratury lub włączają do pracy inną instytucję pomocową.

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc dla rodzin z problemem przemocy w rodzinie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie oraz funkcjonujący w jego ramach Gminny Zespół Interdyscyplinarny. W pracy na rzecz rodzin doświadczających przemocy w rodzinie pracownicy ośrodka pomocy społecznej współpracują z instytucjami i służbami takimi jak: policja, prokuratura, sąd rejonowy (kuratorzy), ochrona zdrowia, oświata, poradnia psychologiczno-pedagogiczna. Mimo to, przemoc w rodzinie jest wciąż dużym problemem naszej gminy. Bardzo ważne zatem jest zidentyfikowanie słabych i silnych stron oraz szans i zagrożeń, jakie stoją przed instytucją w obliczu występującego problemu.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> - zjawisko przemocy rozpowszechniane w mediach lokalnych: strona internetowa, ulotki, - zaangażowanie oraz dobra współpraca wielu podmiotów, tj. GOPS w Opatowie, GKRPA w Opatowie, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kłobucku, Policji, Placówek Służby Zdrowia, Placówek Oświatowych, kuratora w działaniach na rzecz osób i rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy, - doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników instytucji działających na rzecz rodziny zwłaszcza tej uwikłanej w przemoc, - organizowanie szkoleń dla kadry, podmiotów pracujących w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego	<ul style="list-style-type: none"> - brak mieszkań socjalnych, chronionych dla osób doświadczających przemocy, - mała dostępność do specjalistów (psychologa, terapeuty rodzinnego), - brak programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, - zjawisko przemocy silnie zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy, - zbyt duża liczba zadań zawodowych spoczywających na osobach działających w obszarze przemocy uniemożliwiająca skuteczną pracę socjalną z rodziną

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> - zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową, - wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemu uzależnienia i współuzależnienia oraz rosnąca liczba osób objętych leczeniem odwykowym, - zmiana postaw społecznych, obalenie mitów i stereotypów o tematyce przemocy, - zwiększenie działań informacyjnych dotyczących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - stale kształcąca się kadra służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> - brak konsekwentnych działań w stosunku do sprawców przemocy domowej, poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc, - zbyt niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, najczęściej kara w zawieszeniu, - brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy domowej, - niechęć do współpracy osób doświadczających przemocy domowej, - zbyt rozbudowana sprawozdawczość pochłaniająca zbyt wiele czasu osób pomagających

Powyższa diagnoza powinna pomóc zwiększyć skuteczność dotychczasowych działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, co będzie stanowiło główny cel programu.

V CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY PROGRAMU:

Tworzenie systemu skutecznego przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zmniejszenie zjawiska przemocy i zwiększenie skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU:

1. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą

Lp.	Zadania	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy	- ścisła współpraca z podmiotami zapewniającymi schronienie osobom doświadczającym przemocy,	- GOPS -Zespół Interdyscyplinarne	Działania ciągłe 2021-2025
2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego	- nawiązywanie i utrwalanie współpracy z przedstawicielami poszczególnych służb i instytucji, - wdrażanie procedury Niebieskiej Karty, - praca socjalna, - pomoc w znalezieniu pracy, -edukowanie osób doświadczających przemocy w zakresie przysługujących im praw, - pomoc dzieciom w związku z występowaniem przemocy w rodzinie, - wydawanie zaświadczeń i kierowanie osób doznających przemocy do Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem (Częstochowa, filia Kłobuck), - prowadzenie dyżurów informacyjno-konsultacyjnych dla osób doznających przemocy w rodzinie	- Zespół Interdyscyplinarne - GOPS - Placówki Oświatowe - Służba Zdrowia - GKRPA	Działania ciągłe 2021-2025

2. Koordynacja działań lokalnych podmiotów.

Lp.	Zadania	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy domowej i podejmowanie działań w środowisku nią zagrożonym mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, - wypracowanie procedur interwencji wobec ofiar i sprawców przemocy oraz opracowanie strategii postępowania, - kierowania osób doznających przemocy i sprawców przemocy do specjalistów zajmujących się sprawami przemocowymi, - monitorowanie rodzin dotkniętych przemocą, - zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą Niebieskiej Karty, - zawiadamianie prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, - kierowanie wniosków do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka, - analiza wniosków o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu składanych do GKRPA pod kątem związku między nadużywaniem alkoholu a stosowaniem przemocy, 	<ul style="list-style-type: none"> - GOPS - Zespół Interdyscyplinarny - Policja - Służba Zdrowia - Placówki Oświatowe - GKRPA - Prokuratura/Sąd 	Działania ciągłe 2021-2025

3. Działania profilaktyczne i edukacyjne społeczności lokalnej.

Lp.	Zadania	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Edukacja społeczności lokalnej	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym z zakresu przeciwdziałania przemocy (ulotki, informatory), - upowszechnianie informacji o lokalnym systemie pomocy i wsparcia osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej, - budowanie wrażliwości społeczeństwa na zjawisko występowania przemocy w otoczeniu, - warsztaty, wykłady dla rodziców wzmacniające kompetencje wychowawcze, - współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w zakresie organizacji zajęć dla dzieci, rodziców, nauczycieli, pracowników pierwszego kontaktu 	<ul style="list-style-type: none"> - GOPS - Zespół Interdyscyplinarny - Policja - Placówki Oświatowe - GKRPA - Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kłobucku 	Działania ciągłe 2021-2025
2.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy, - prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy, m. in. poprzez organizowanie zajęć, warsztatów, pogadanek w ramach szkolnego programu profilaktyki, - promowanie wśród dzieci i młodzieży różnorodnych form spędzania czasu wolnego z pominięciem zachowań agresywnych, 		

4. Rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadania	Działania	Realizatorzy	Termin realizacji
1.	Podnoszenie kwalifikacji w zakresie przeciwdziałania przemocy	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - uczestnictwo w szkoleniach organizowanych przez inne instytucje oraz zapewnienie osobom zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie dostępu do literatury, - prowadzenie w placówkach oświaty kampanii, konkursów, zajęć edukacyjnych mających na celu podniesienie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z przemocą, - prowadzenie edukacji wśród dzieci w zakresie radzenia sobie ze stresem i agresją własną i innych, - organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń oraz pomoc w trudnych sytuacjach 	<ul style="list-style-type: none"> - GOPS - Zespół Interdyscyplinarny - Policja - Placówki Oświatowe - GKRPA 	

VI ADRESACI PROGRAMU

- mieszkańcy Gminy Opatów, w tym osoby zagrożone przemocą w rodzinie,
- osoby dotknięte przemocą w rodzinie,
- świadkowie przemocy w rodzinie,
- osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- pracownicy instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie

VII PRZEWDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- stworzenie zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- świadczenie profesjonalnej pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz świadkom przemocy w rodzinie,
- zmiana postaw mieszkańców Gminy Opatów wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy,
- zwiększenie świadomości dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie,
- promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- ograniczenie zjawiska przemocy oraz poprawa kondycji rodzin mieszkających na terenie Gminy Opatów,
- zwiększenie kompetencji osób pracujących na rzecz pomocy osobom doznającym przemocy.

VIII FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 w Gminie Opatów będą środki własne gminy będące w budżecie GOPS na realizację zadań przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

IX MONITORING I EWALUACJA

Koordynatorem działań związanych z realizacją programu będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie. Program monitorowany będzie przez Zespół Interdyscyplinary na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie danych uzyskanych na koniec każdego roku realizacji Programu, tj.:

- instytucji pomagających ofiarom przemocy w rodzinie,
- form udzielanej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- form działań kierowanych do sprawców przemocy w rodzinie.

Wskaźniki ewaluacji:

- liczba osób i rodzin objętych pomocą,
- liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- liczba osób stosujących przemoc w rodzinie,
- liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu,
- liczba interwencji domowych z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty,
- liczba postępowań przygotowawczych wobec sprawców przemocy,
- liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ilość działań profilaktycznych w placówkach oświatowych.

Ewaluacja pozwoli na:

- udoskonalenie oraz dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Opatów,
- zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie Programu wśród wszystkich zainteresowanych jego funkcjonowaniem i efektami.

Ewaluację Programu prowadzić będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi program.

X ZAKOŃCZENIE

Problem przemocy może pojawić się w życiu każdego człowieka, bez względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia czy status materialny. Żaden człowiek nie może być jednak na nią skazany.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 obejmował działania profilaktyczne oraz formy pomocy świadczonej na rzecz rodzin zagrożonych problemem przemocy. Bardzo ważne jest, aby w dalszym ciągu kontynuować działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i realizować zadania, które nakłada na gminy ustawodawca. Należy przede wszystkim rozpoznawać potrzeby osób uwikłanych w problem przemocy, jak również wspierać specjalistów, którzy realizują zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Dostosowanie rozwiązań programowych do faktycznie występujących problemów, z jakimi borykają się rodziny zagrożone kryzysem jest jednym z podstawowych założeń programu. Dzięki temu jego realizacja w znacznym stopniu zwiększy efektywność działań profilaktycznych oraz wspierających w sytuacjach problemowych, podejmowanych przez różne podmioty na rzecz przeciwdziałania dysfunkcjom i przywrócenia rodzinie możliwości prawidłowego funkcjonowania. Szczególne znaczenie ma rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej, dające gwarancję skuteczności podejmowanych działań w przeciwdziałaniu zjawisku przemocy i ochronie ofiar przemocy. Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie.

Realizacja zadań zawartych w prezentowanym Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ofiar Przemocy na lata 2021-2025 przyczyni się do podnoszenia świadomości społecznej, która konieczna jest, aby przemoc była ujawniana, i aby możliwe było podjęcie właściwych środków pomocy dla potrzebujących i zapobieganie kolejnym aktom przemocy.

UZASADNIENIE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie został uchwalony na lata 2016 – 2020r., dlatego też zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zasadnym jest podjęcie niniejszej uchwały.